

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У НАУКОВІЙ СФЕРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

КОРОЛЬОВА Т.С.,

к.е.н., с.н.т., НДЧ, Одеський національний економічний університет

ПАВЛОВА Т.В.,

с.н.т., НДЧ, Одеський національний економічний університет

Постановка проблеми. Механізм функціонування економіки інноваційного типу передбачає постійну циклічну трансформацію: кошти, вкладені в наукові дослідження, цілеспрямовано перетворюються на нові отримані знання – в технологію і майстерність, які, в свою чергу, ефективно трансформуються в гроші. В такій економіці основним ресурсом розвитку виступають знання, провідним джерелом яких є наука, науково-технічний потенціал країни.

Рівень фінансування науково-технічної сфери в сучасному світі визначається цілями, які ставить перед наукою політичне керівництво, а також ключовим чинником, що зумовлює реальні можливості їх досягнення. Дослідженнями доведено, що ступінь впливу вітчизняного науково-технічного потенціалу на соціально-економічний розвиток країни залежить від розміру частки валового внутрішнього продукту, що витрачається на наукові дослідження.

Останні дослідження і публікації. Теоретичним проблемам економіки та організації наукової та інноваційної діяльності присвячена значна кількість наукових праць зарубіжних і вітчизняних дослідників: А.Анчішина, Г.Беккера, В.Боброва, Й.Бескида, О.Молчанової, Т.Шульца, Е.Аткінсона, Дж.Стігліця, Л.Романкової, Г.Доброва, В.Тонкаля, Б.Маліцького, А.Алімова, М.Гуревічева, І.Єгорова, Д.Черваньова, В.Щетініна та інших.

Разом з тим, багато теоретико-методологічних проблем, та практичних питань, пов'язаних з організацією наукових досліджень, визначенням їх ефективності, зв'язку з інноваційними процесами залишаються нерозв'язаними. Потребують дослідження проблеми підвищення ефективності організації та управління науково-дослідною діяльністю, визначення ефекту результативності наукової роботи, диверсифікації джерел фінансування інфраструктури науки.

Формування цілей дослідження. У статті поставлене та вирішувалося завдання дослідження стану і тенденцій фінансування наукової та інноваційної сфери для забезпечення її подальшого ефективного розвитку та розробки теоретичного обґрунтування і практичних рекомендацій щодо корегування державної політики в сфері науки.

Виклад основного матеріалу. Обсяги, динаміка і структура витрат на науку є найважливішими характеристиками темпів нарощування наукових знань і масштабів наукової діяльності в країні, хоча і не завжди адекватно відображають якість досліджень і кінцеву ефективність їхніх результатів. У 2011р. наукові та науково-технічні роботи виконували 1255 організацій, майже половина з яких відносяться до підприємницького сектору економіки, 40,5 % – до державного, 14,0 % – до вищої освіти і 1 організація – до приватного неприбуткового сектору [1, с. 10].

Основними джерелами фінансування наукових та науково-технічних робіт в Україні виступають:

– кошти державного бюджету, що направляються, головним чином, на фінансування фундаментальних досліджень і значних національних програм. У 2011 р. їхня частка в загальному обсязі фінансування дорівнювала 40,5 відсотка;

– кошти замовників, за рахунок яких виконуються прикладні дослідження, пошукові і дослідно-конструкторські розробки. Замовниками виступають підприємства і організації України та інших держав. У 2011 році на виконання наукових та науково-технічних робіт було спрямовано українськими і закордонними замовниками 4764 млн. грн., що склало 49,6 відсотка загального обсягу фінансування;

– власні кошти науково-дослідних організацій, частка яких складала 8,8 відсотка;

– кошти позабюджетних фондів 0,2 відсотка;

– інші джерела.

Інтегральним показником, що характеризує обсяги фінансування наукової сфери є частка валового внутрішнього продукту, що витрачається на розвиток науки та техніки. Цей показник суттєво відрізняється в різних країнах, що свідчить про відсутність будь-яких відповідних нормативів і визначається виключно економічним становищем держави та політикою у науково-технічній сфері. В провідних країнах розмір бюджетного фінансування науки значно перевищує відповідний показник в інших країнах. Так, Фінляндія витрачає на науку 3,5 відсотка ВВП, Швеція – 3,8, Німеччина – 2,6, Японія – 3 відсотка [2, с. 50].

Законом України "Про наукову і науково-технічну діяльність" цей показник передбачається на рівні 1,7 % ВВП, але фактичні його розміри значно нижчі [3, с. 30].

Науковцями доведено, що розмір фінансування наукової та технічної діяльності не тільки визначає обсяги та глибину наукових досліджень, але й функціональну структуру науково-технічної сфери, місце та значення науки у суспільстві. Маліцький Б.А., Булкін І.О., Попович О.С. та Шокун Т.В. наводять графік залежності між зміною частки ВВП, що витрачається на розвиток науки і техніки, та функціями науково-технічної сфери [4, с. 30], який наведено на рис.1. з деякими нашими доповненнями. Ми доповнили графік позначкою сучасного рівня фінансування (1,37 відсотки ВВП) і виділили частину сектору економічної функції, яка відповідає цьому рівню.

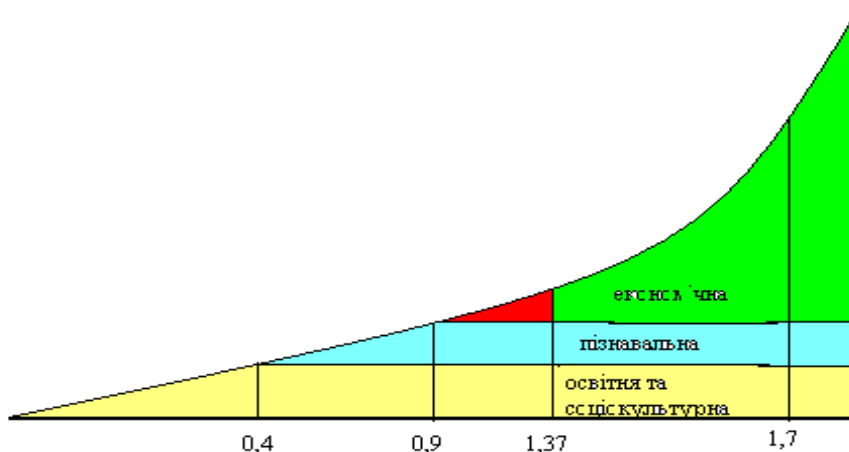

Рис. 1. Зміна функцій науково-технічної сфери залежно від обсягів її фінансування (% в ВВП)

При сучасному обсязі фінансування, наукова сфера теоретично в змозі виконувати, на думку авторів наведеної моделі, лише освітню, соціокультурну та пізнавальну функції і дуже мало впливати на інноваційні процеси в економіці України. На графіку чітко видно, що збільшення обсягу фінансування до 1,7 відсотка ВВП, як

це передбачено Законом України "Про наукову та науково-технічну діяльність", дасть можливість науковій сфері відігравати вирішальну роль у переході України на інноваційну модель розвитку її економіки [3, с. 30].

Погоджуючись в цілому з думкою авторів, неможливо не відзначити, що в дійсності функції науки в Україні значно розширені у порівнянні з наведеною моделлю, що обумовлюється як наявністю значного наукового потенціалу в науковій сфері країни, так і впливом на функції науки інших факторів.

Як видно, якщо в країні витрати на науку не перевищують 0,4 відсотка ВВП, то її науковий потенціал реально може реалізувати лише певну соціокультурну функцію. Збільшення цього показника дозволяє забезпечити розвиток окремих напрямків досліджень, результати яких мають шанс бути відзначені світовою науковою спільнотою, тобто реалізувати пізнавальну функцію науки. І лише після переходу через граничне значення цього показника країна, що має достатній науковий потенціал, може розраховувати на реальний перехід до економіки інноваційного типу. Для України таке граничне значення, враховуючи значну "типізацію" економіки, складає 1,7 відсотка ВВП.

В останні роки фактичні розміри фінансування не були стабільними як за загальним обсягом, так і за структурою, що проілюстровано даними таблиці 1 і рисунку 2.

Таблиця 1

Загальні обсяги фінансування науково-технічної сфери в Україні у 1991-2011 рр. (у % до ВВП)

Р о к и	Всього	У тому числі	
		бюджетні кошти	позабюджетні кошти
1991	2,44	0,29	2,15
1993	1,37	0,65	0,72
1994	1,35	0,64	0,71
1995	1,20	0,45	0,75
1996	1,16	0,46	0,70
1999	1,19	0,33	0,86
2000	1,20	0,36	0,84
2005	1,13	0,40	0,73
2008	0,9	0,38	0,52
2009	0,9	0,39	0,51
2010	0,9	0,37	0,53
2011	0,8	0,32	0,48

У динаміці частки ВВП, яка витрачалася на фінансування наукової сфери, чітко виділяються два етапи. Перший, з 1991 р. по 1996 р., коли вона зменшилася з 2,44 до 1,16 %, і другий, коли після незначного підвищення у 2004 р., знов відбулося зниження. Останні роки відбувається зниження частки у ВВП як загальних асигнувань на наукову діяльність, так і коштів державного бюджету.

В цілому динаміка частки ВВП, що направлялася на фінансування наукової сфери, не проявила сталої тенденції і продовжує залишатися на низькому рівні [1, с. 79]. Відбулися не тільки кількісні, але й якісні зміни у фінансуванні наукової сфери, а саме: при скороченні загальної частки витрат на науку в ВВП з 2,44 до 0,8 %, частка позабюджетних коштів знизилася з 2,15 до 0,48 %. Причиною цього став початок глибокої економічної кризи, яка в першу чергу охопила матеріальну сферу

виробництва. Підприємства та організації країни практично відмовилися від послуг наукових організацій та установ. За цих умов держава змушена виділяти з бюджету додаткові кошти для підтримки наукової сфери, в результаті чого частка бюджетних коштів зросла.

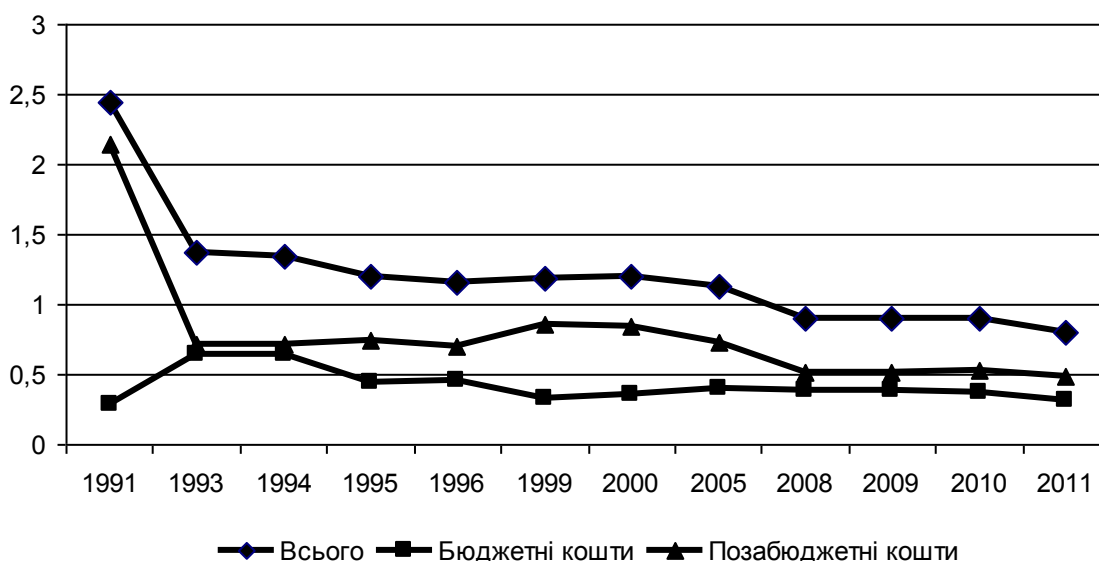

Рис. 2. Динаміка частки ВВП, що витрачається на фінансування наукової сфери (у %)

Скорочення частки ВВП, що витрачається на розвиток наукової сфери країни, має суттєві негативні наслідки. Аналіз сучасного стану розвитку науки неможливий без їх розуміння та знання причин, що призвели до цього.

Другим важливим інтегральним показником, що характеризує фінансовий стан науки є питомі витрати на наукові дослідження у розрахунку на одного науковця. В Україні він втричі менший порівняно з Росією, у 18 разів – порівняно з Бразилією, в 34 рази – з Південною Кореєю і в 72 рази – зі США [4, с. 33].

Ефективність фінансування визначається не лише його обсягами, але й структурою за видами наукових та науково-технічних робіт та секторами науки.

Зв'язок між обсягами наукових досліджень за окремими видами діяльності та функціями науки представляється таким чином (таблиця 2.).

Таблиця 2.

Види та функції науково-технічної діяльності

Вид діяльності	Результати діяльності	Функції
Фундаментальні дослідження	Нові знання	Освітня, соціокультурна та пізнавальна
Прикладні дослідження	Трансформація нових знань до їх практичного використання	Пізнавальна та економічна
Експериментальні розробки та наукове обслуговування	Документація та дослідні зразки нових матеріалів, технологій тощо	Економічна

Наведений зв'язок дозволяє стверджувати, що функції науки змінюються не лише в залежності від зміни загального обсягу фінансування (% у ВВП), але й від перерозподілу коштів за окремими видами наукової діяльності. Цілком припустимо,

що на окремих етапах розвитку суспільства можуть бути різні пріоритетні напрямки стимулювання наукової діяльності, хоча певний баланс повинен зберігатися завжди. Тут треба чітко визначити, що фундаментальна наука розвивається відповідно до її внутрішніх закономірностей і не піддається державному чи іншому регулюванню. Держава може лише підтримувати та стимулювати інтенсивність окремих напрямків фундаментальних досліджень.

Що стосується прикладних досліджень та експериментальних розробок, то вони значною мірою піддаються державному регулюванню та комерціалізації.

Тому ефективна державна політика у науковій сфері потребує раціонального співвідношення між обсягами фінансування за окремими видами робіт. Досвід розвинених країн свідчить, що раціональним є таке співвідношення обсягів фінансування: 15 % на фундаментальну науку, 25 % - на прикладну і 60 % - на розробки. В Україні протягом 15 років відбулася трансформація структури фінансування окремих видів робіт від пріоритетності фінансування прикладних досліджень і розробок до значного підвищення питомої ваги фінансування фундаментальних досліджень, що наочно представлено на рисунку 3 (у % до загального обсягу фінансування) [1, с. 110].

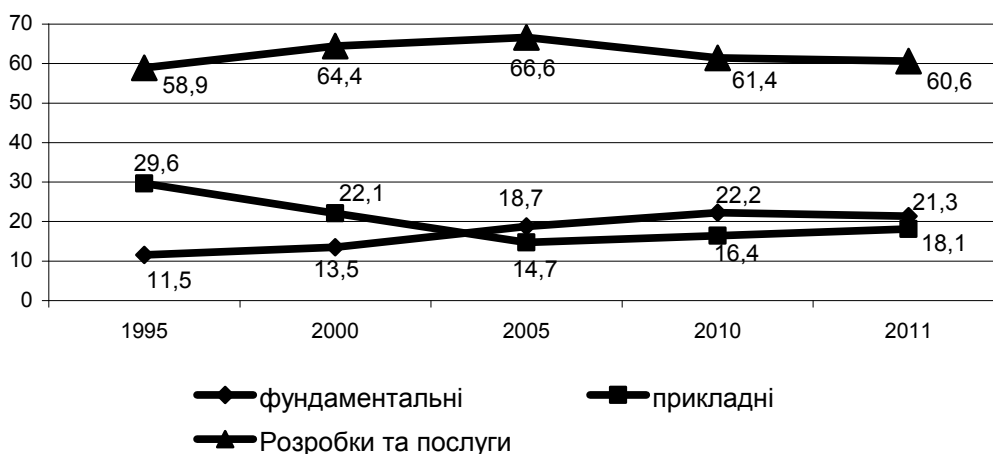

Рис. 3. Динаміка структури фінансування наукових та науково-технічних робіт за видами робіт

Ситуація змінювалася таким чином: у 1995 р. фундаментальні дослідження теоретично не забезпечували прикладні дослідження; у 2010 р. – доробок фундаментальної науки не може бути повністю використаним в інноваційній діяльності. Як і в більшості країн, в Україні фундаментальні дослідження фінансуються переважно державою (понад 90 %), а прикладні та розробки – державою та зацікавленими підприємствами і організаціями. Питома вага фінансування за рахунок замовників підвищилася у порівнянні з 1995 р. з 51 % загального обсягу фінансування до 62 % у 2000 р. та у 2011 р. становить 49,6 %. При цьому випереджаючими темпами зростають обсяги фінансування за рахунок іноземних коштів. Якщо у 2000 р. із загальної суми коштів замовників частка іноземних складала 38 %, то у 2011 р. – 52 %. З одного боку це можна розцінювати як позитивне явище, як признання українських наукових досліджень за кордоном, а з другого – це свідчить про зниження орієнтації науки на національні інтереси.

За аналізований період відбулися зміни у структурі фінансування за окремими секторами науки, що певним чином корелює зі змінами у структурі виконаних наукових робіт. Так, підвищення розмірів фінансування академічної та вузівської науки супроводжувалося збільшенням обсягів фундаментальних досліджень, а скорочення частки фінансування галузевого сектору – до зниження частки

прикладних досліджень. Динаміка структури фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами науки представлена на рисунку 4 (у відсотках до загального обсягу фінансування).

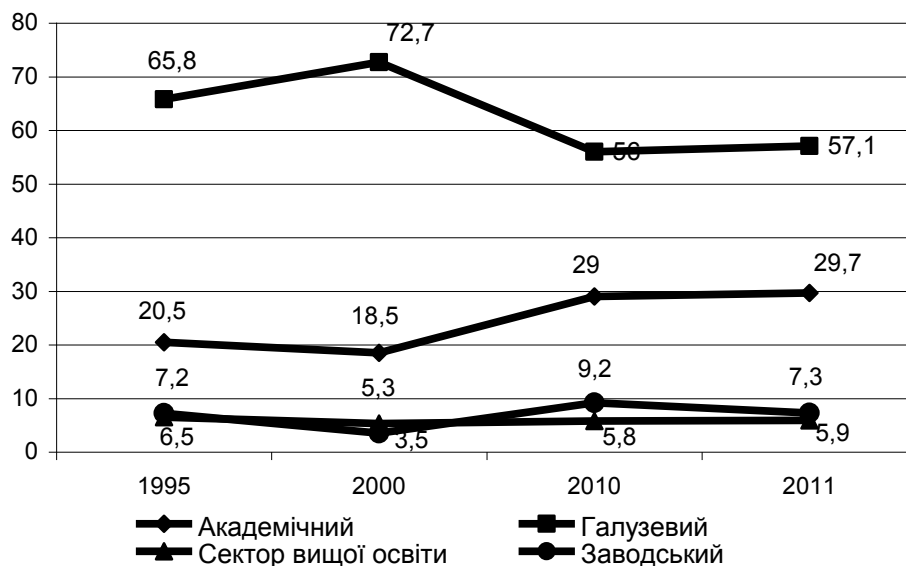

Рис. 4. Динаміка структури фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

Окремої уваги у вітчизняній науковій сфері заслуговує аналіз вузівського сектору науки. Протягом 1995-2011 рр. частка фінансування вузівської науки у загальному обсязі витрат бюджетних коштів на фінансування науки скорочувалася незначно. В той же час відбулося значне зростання частки коштів держбюджету в структурі витрат ВНЗ на проведення наукових та науково-технічних робіт. Якщо у 1991 р. кошти держбюджету склали 29,4 відсотка загального обсягу фінансування ВНЗ, а переважна частка (68%) належала коштам вітчизняних та іноземних замовників, то у 2011 р. ситуація змінилася на протилежну – 66,6 % загальних обсягів фінансування належить держбюджету, а замовники покривають лише одну четверту фінансування.

Динаміка змін у структурі фінансування вузівського сектору представлена на рисунку 5.

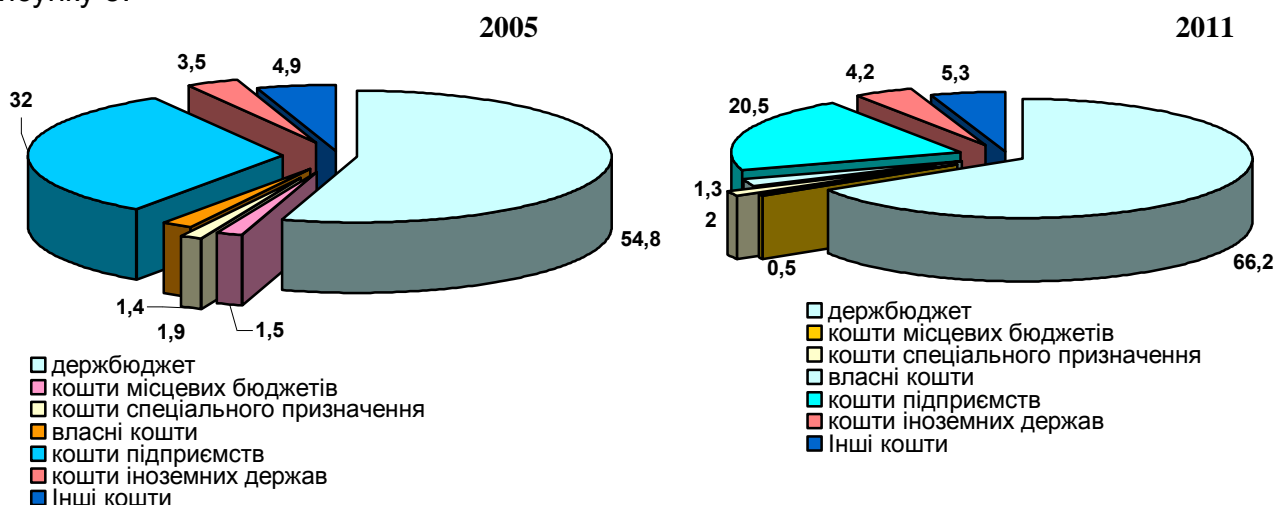

Рис. 5. Структура джерел фінансування вузівського сектору науки України у 2005 і 2011 рр.

Поряд зі змінами значення і ролі окремих джерел фінансування для аналізованого періоду характерна поява нових джерел фінансування. Це кошти місцевих бюджетів і позабюджетних фондів. Вони, хоча й не впливають суттєво на обсяги фінансування, свідчать про розвиток ринкових відносин у вузівському секторі науки [5-17].

Вузівська наука продовжує фінансуватися за залишковим принципом, що проілюстровано даними розмірів бюджетного фінансування у різних секторах науки у розрахунку на одного фахівця, зайнятого науковою та науково-технічною роботою. У вузівському секторі цей показник найнижчий.

Висновки. Проведений аналіз об'ємів, джерел і структури фінансування наукових та науково-технічних робіт України дозволяють зробити певні висновки щодо забезпеченості наукової сфери країни коштами, необхідними для інноваційного розвитку:

- результатом глибокої соціально-економічної кризи в Україні в 90-і роки минулого століття стали різке скорочення обсягів фінансування науки, що, в свою чергу, стало причиною кризи наукової сфери в цілому;

- розміри фінансування наукової сфери не відповідають потребам динамічного розвитку економіки, суттєво відстають від відповідних показників економічно розвинутих країн;

- існує диспропорція у фінансуванні окремих видів наукових робіт: фундаментальних досліджень, прикладних досліджень і розробок, а також у структурі джерел фінансування за секторами науки;

- залишаються вкрай низькими обсяги фінансування вузівського сектору науки. При наявності там значного наукового потенціалу, розмір фінансування у розрахунку на одного фахівця, зайнятого науковою та науково-технічною роботою, суттєво поступається іншим секторам науки;

- збереження існуючих обсягів фінансування та їх розподілу, у сукупності з сучасним станом кадрового забезпечення, може призвести до деградації наукового потенціалу, неспроможності забезпечити в цілому інноваційний розвиток економіки країни.

На нашу думку, концепція управління фінансовим забезпеченням науки повинна базуватись на наступних принципах ефективності її реформування:

- пріоритетне фінансове забезпечення стратегічно важливої для економіки країни галузі - наукової, оскільки вона не тільки забезпечує економічно-соціальну сферу кваліфікованими спеціалістами, але й в значній мірі визначає стратегічні напрями розвитку суспільства;

- стимулювання інноваційної діяльності підприємств як важелю щодо одержання додаткового фінансування із альтернативних джерел;

- раціональне використання бюджетних коштів при фінансуванні, створення науково обґрунтованої нормативної бази для розрахунку обсягів фінансування, контролю за їх використанням;

- актуалізація, підвищення ефективності науково-дослідних робіт та диверсифікація джерел їх фінансування.

При розподілі фінансових ресурсів важливим питанням постає необхідність оптимізації цього процесу з урахуванням пріоритетності окремих наукових напрямів. Особливої уваги заслуговують моделі оптимального прогнозування, впровадження яких дає змогу регулювати фінансові потоки з метою досягнення найкращих показників діяльності. Вагомість цієї задачі, як і всіх інших задач подібного типу, полягає в зменшенні ризику при прийнятті управлінських рішень, а це відображається у майбутньому економічному ефекті, який є гарантом стабільності функціонування наукових установ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наука та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. – К.: ДП «Інформ.-видав. Центр» Держкомстату України. – 2012. – 305 с.
2. Єгоров І. Наука вищої школи у період трансформації суспільства: можливості використання зарубіжного досвіду [Текст] // Освіта і управління. – 1998. – № 3. – С. 49-56.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (№ 284-XIV 1.12.1998р.) // Збірник урядових нормативних актів України. – К.: Україна. – 1999. – № 2-3. – С. 18-33.
4. Маліцький Б.А., Булкін І.О., Попович О.С., Шокун Т.В. Перспективи приведення фінансування науки у відповідність до законодавства та потреб інноваційної моделі розвитку економіки [Текст] // Наука та наукознавство. – 2006. – № 4. – С. 29-40.
5. Корольова, Т. С. Сучасні тенденції розвитку потенціалу наукових підрозділів вищих закладів освіти [Текст] / Т. С. Корольова // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ. – 2000. – Вип. 6. – С. 268-272.
6. Корольова, Т. С. Деякі методичні питання фінансування вищої освіти в Україні [Текст] / А. З. Підгорний, Т. С. Корольова. // Вища освіта України – 2002. – № 2. – С. 54-57.
7. Корольова, Т. С. Аналіз динаміки структурних змін наукових кадрів [Текст] / Т. С. Корольова // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ. – 2002. – Вип. 11. – С. 231-234.
8. Корольова, Т. С. Аналіз окремих чинників регулювання наукової сфери [Текст] / Т. С. Корольова // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ. – 2003. – Вип. 14. – С. 137-142.
9. Корольова, Т. С. Методи оцінки ефективності науково-дослідних робіт [Текст] / В. А. Карпов, Т. С. Корольова, Т. В. Павлова // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ. – 2004. – Вип. 16. – С. 83-89.
10. Корольова, Т. С. Науковий потенціал як фактор розвитку підприємницької діяльності [Текст] / Т. С. Корольова // Экономика Крыма. – Симферополь : ТНУ, НАПКС. – 2005. – № 15. – С. 25-29.
11. Корольова, Т. С. Ефективність використання наукового потенціалу вищого навчального закладу [Текст] / Т. С. Корольова // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ. – 2007. – Вип. 29. – С. 93-96.
12. Королева, Т. С. Научные кадры как составляющая инновационного развития экономики [Текст] / А. З. Подгорный, Т. С. Королева // Подготовка научных кадров высшей квалификации в условиях инновационного развития экономики. Региональные, межрегиональные и международные аспекты : Матер. Междунар. науч.-практ. конф. Минск, 30 мая - 1 июня 2007 г. – Минск : ГУ «БелИСА». – 2007. – С. 61-64.
13. Корольова, Т. С. Бюджет витрат часу на НДР – складова інноваційної системи ВНЗ [Текст] / Т. С. Корольова // Управління підприємством: проблеми та шляхи їх вирішення : Матер. III Міжнародної наук.-практ. конф. Ялта, 4-6 жовт. 2007 р. – Т. II. – Донецьк : ДонДУЕТ. – 2007. – С. 235-236.
14. Korolevová, T. Inovační součást rozvoji oblasti vědy na vysoké škole na Ukrajině / T. Korolevová / «Management inovací v teorii, praxi a ve výuce : Inovace výuky inovací». – Praha. – 2008. – S. 30-33.
15. Корольова, Т. С. Проблеми формування контингенту абітурієнтів ВНЗ в умовах соціально-демографічної кризи [Текст] / А. З. Підгорний, Т. С. Корольова // Управління підприємством: проблеми та шляхи їх вирішення : Матеріали IV

Міжнародної науково-практичної конференції. Севастополь, 1-3 жовтня 2009 р. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2009. – С. 153-156.

16. Корольова, Т. С. Інтеграція вищої освіти України до європейського освітянського простору в умовах глобалізації [Текст] / Т. С. Корольова // Національна економіка у сучасній глобальній економічній системі : механізми функціонування, динаміка, економічна безпека: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 23-24 квітня 2010 р. – Полтава : ПУСКУ, 2010. – С. 28-34.

17. Корольова, Т. С. Удосконалення визначення чисельності науковців як необхідна умова правильної оцінки наукової діяльності ВНЗ [Текст] / Т. С. Корольова, І. М. Котова // Шляхи та інструменти модернізаційного прориву економіки України : Матеріали наук. - практ. конф. Одеса, 21 – 22 жовтня 2010 р. – Одеса : Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. – 2010. – С. 312-315.

18. Підгорний, А. З. Теорія статистики : навчальний посібник / А. З. Підгорний. – Одеса : ОДЕУ, 2001. – 150 с.

19. Корольова, Т. С. Методика оцінки ефективності науково-дослідних робіт : метод. рекомендації. / В. А. Карпов, Т. С. Корольова, А. З. Підгорний. – Одеса : ОДЕУ, 2005. – 19 с.

20. Підгорний, А. З. Методика розрахунку індексів економічного розвитку регіонів : метод. посібн. / А. З. Підгорний, Т. В. Уманець. – Одеса : ОНЕУ, 2005. – 17 с.

21. Підгорний, А. З. Система національних рахунків : навчальний посібник. / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса : ОДЕУ, 2009 р. – 121 с.

22. Підгорний, А. З. Демографічна статистика : навчальний посібник чс/ А. З. Підгорний. – Одеса: ОДЕУ, 2010. – 166 с.

23. Подгорный, А. З. Статистические методы – инструмент изучения социально-экономических процессов [Текст] / Историк-экономист С. Я. Боровой и проблемы современной истории экономики : монография / А. З. Подгорный, Е. В. Витковская, О. Г. Мылашко и др. // – Одесса : Бахва, 2013. – С. 211-256.

24. Корольова, Т. С. Методика впровадження системи бюджетування у вищих навчальних закладах : метод. рекомендації. / А. З. Підгорний, І. С. Лапіна, Т. С. Корольова. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 31 с.

25. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону : монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітківська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

26. Подгорный, А. З. Статистика : учебное пособие для иностранных студентов / А. З. Подгорный, О. Г. Мылашко, С. М. Киршо, Н. М. Шилохвост. – Одеса, Атлант, 2012. – 195 с.

27. Підгорний, А. З. Статистичне оцінювання та моделювання демографічних процесів на регіональному рівні [Текст] / А. З. Підгорний, К. В. Вітківська // Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону : Монографія. – О. : Атлант. – 2012. – С. 6-42.

28. Підгорний, А. З. Моніторинг диференціації доходів населення на регіональному рівні [Текст] / А. З. Підгорний, К. В. Вітківська // Формування ринкових відносин в Україні. – К. : Науково-дослідний економічний інститут. – 2013. - № 9/1(148). – С. 62-65.

Анотація. У статті проаналізовано сучасний стан фінансування наукової сфери, визначено вплив рівня фінансування на обсяги наукових робіт, досліджено структуру фінансування НДР за видами робіт та секторами науки, запропоновано напрями удосконалення фінансового забезпечення науки.

Ключові слова: наукова сфера, фінансування, наукові дослідження, науково-технічні роботи.

Анотація. В статті проведено аналіз сучасного стану фінансування наукової сфери, визначено вплив рівня фінансування на обсяг наукових робіт, досліджено структуру НІР за видами робіт і секторами науки, запропоновано напрями удосконалення фінансового забезпечення науки.

Ключевые слова: научная сфера, финансирование, научные исследования, научно-технические работы.

Summary. The analysis of the current state of finances of the scientific sphere, determined the effect of the level of funding to the amount of scientific work, the structure of research on the type of work and sectors of science, suggested ways of improving the financial support of science.

Keywords: scientific sphere, finance, research, scientific and technical work.